

Ракић Виолета

Прва основна школа

Ваљево

ОСНОВНА ШКОЛА „ДРАГОЉУБ ИЛИЋ“ ИЗ ДРАЧИЋА 1896-2008.

Апстракт: У раду се говори о историјату Основне школе „Драгољуб Илић“ у Драчићу. Данас, њеној школској мрежи, као издвојена одељења, припадају школе у Буковима, Бачевцима, Жабарима и Пријездићу, које су до шездесетих година XX века биле самосталне школе. На основу необјављене и објављене архивске грађе написано је о изградњи школске зграде, ученицима, наставним и ваннаставним активностима, наставном особљу и њиховом доприносу да ова школа буде међу најбољим и најлепшим сеоским школама.

Кључне речи: Драчић, школа, Букови, Бачевци, Жабари, Пријездић, ученици.

PRIMARY SCHOOL „DRAGOLJUB ILIĆ” IN THE VILLAGE OF DRAČIĆ (1896-2008)

Abstract: The work refers to the history of primary school "Dragoljub Ilić" located in the village of Dračić. Today, under the jurisdiction of this school are, as belonging separate departments, schools in villages of Bukovi, Bačevci, Žabari and Prijezdić, which were independent schools till the middle of sixties of XX century. Based on unpublished archive material, the work reflects on how the school was built, its students, curricular and extra curricular activities, teaching staff and their contribution to make the school in Dračić one of the best and most beautiful village schools.

Key words: Dračić, school, Bukovi, Bačevci, Žabari, Prijezdić, students

Увод

Село Драчић се налази на 5,5 км јужно од Ваљева. Оно је у целини смештено источно испод висова Бранговачке греде и Млађева, који се дижу изнад реке Градац. Специфичност насеља је у томе што су сеоске куће смештене по појединим узвишењима, а не као у другим насељима Драчићке подгорине по вртачама и доловима. Куће житеља су насељене на два брда, као два засеока, а прва група кућа назива се Курјаци, а другозасеок Станковићи. Оба засеока су спојена, куће су удаљене од 20

до 60 м. Правих извора у селу нема, али повремено тече поток Златар и још ређе Змијињак.

Током XIX века деца драчићке општине из Драчића, Заруба, Пријездића и Бачеваца похађају школу у Петници. Прве школе су биле „домаћинске“, у приватним домовима најугледнијих Петничана. Учитељи ових школа били су свештеници из породице Јовановић. Настава попова била је чисто црквеног карактера, али су читали и Доситеја и друге писце оног доба. У периоду, од 1811. до 1819. године, школа се налазила у кући попа Симеона. Школи је уступио свој конак, који се састојао из два одељења: оцаклије и собе. Оцаклија је била учионица, а у соби су деца ручавала.¹ Већ, 1819. године, школа се налазила у рукама два попа, стрица Алимпија и синовца Василија. После смрти свог оца попа Симеона, поп Василије је продао већи део свог имања, а школску зграду је поклонио петничкој општини и одлази на Свету Гору.² Поп Алимпије је изнова подигао нову цркву. Црквени плац је поделио на домаћине села. Затим је отворио општинску школу, 1834. године, на имању својих сродника и школи још у почетку дао такав темељ да је она морала остати.³ Поп Алимпије је поповао, од 1818. до 1844. године, када је умро и сахрањен је код петничке цркве. Алимпије је школовао себи заменика у богословији још за живота. Своју кћер је удао за питомца, учитеља Михаила Ковачевића, родом из Горњег Лајковца. Запопио га је и предао му своју парохију, у којој је, од 1844. до 1856. године, поповао и сахрањење поред свог таста код цркве.⁴

Пошто је, 1844. године, учитељ умро, а нови још није одређен, деца драчићке општине упућена су у школу при манастиру Ћелије. Ову школу су похађали ђаци из села Колубарског округа (Петница, Белошевац, Жабари, Клинци, Бачевци, Бујачић, Пријездић, Драчић, Бранговић – према тужби против учитеља Илије Лињачког, јуна 1844. године). Школа у Ћелијама била је једна од првих које постоје у аутономној кнежевини Србији. Све до 1884. године, на место свештеника петничке цркве, било је честих промена. Те, 1884. године, за свештеника је дошао дотадашњи петнички учитељ Михаило Вићентијевић. Школско имање је одвојио од црквеног и општинског и све је оградио.

1 Павловић, 1990, 155.

2 Исто, 156.

3 Исто, 128.

4 Исто, 129.

*

Манастир Ћелије је крајем XIX века имао две парохије: драчићку и ћелијску и свештенике обеју парохија до деобе, управо до подизања нове цркве у Драчићу. Поп Стеван Јовановић Геренчевић⁵ био је свештеник драчићке цркве, од 1831. до 1854. године, као део парохије Ћелијске цркве. Стеван је био добар свештеник, стекао је повеће имање и на њему подигао воћњак. Још, 1841. године, почео је прво у споразуму са својим парохијанима да подиже зграду за основну школу.⁶ Свађа са мештанима навела га је да својим средствима настави изградњу нове школске зграде, али безуспешно. Због овог сукоба био је осуђен на епитимију (казна више црквене власти за учињену кривицу, свештеник се најчешће шаље у манастир да издржи казну на коју је осуђен), изгубио је свој уложени новац и здравље и на крају умро 1854. године. Јоаким Вујић путујући кроз Србију тврди „...било је покушаја да се отвори школа у Драчићу, иако је била подигнута зграда, али се није почињало са радом.” Поп Стеван Поповић⁷ је уз помоћ својих пријатеља: Илије Голубовића из Пријездића, Луке Гођевца из Заруба, Љубе Јевтића и Шеселића из Равања и Симеуна Рундића из Драчића успео да у Драчићу код суднице, отвори основну школу, а нешто касније подигнута је и школска зграда 1896. године.⁸ Поп Стеван Поповић је убрзо одвојио своју парохију од ћелијске и уз школу подигао и цркву и свој дом у близини. Све је ово било у периоду од 1901. до 1903. године. Почетком XX века, у Геренчевићеву старој школској згради, било је немогуће изводити наставу. Зато је Збор грађана школске општине донео одлуку да се, у периоду 1903/1906. године, подигне нова школска зграда. Изабран је школски одбор у саставу: Павле Стојановић – председник, Св. Станковић, Мирко Вићентијевић и Јосип Мишковић – чланови одбора. Зада-так одбора је био да изабере локацију за нову школску зграду. Затражено је одобрење од Министарства грађевина 1902. године, а план је одобрен 3. фебруара 1903. године. Градња нове школске зграде пове-

5 Стеван Јовановић Геренчевић је био родом из Земуна, учио је богословију у Карловцима, али је није завршио; пребегло је у двадесет другој години у Србију и дошао у Мионицу под заштитом оца покојног Мите Ракића. Ту је остао две године као приватни учитељ. Оженио се поћерком кнеза Јовице Милутиновића из Санковића, запопио се и дошао у Драчић за попа.

6 Павловић, 1990, 116.

7 Стеван Поповић на службу у Драчић дошао је 1895. године. Пореклом је из Тапаца у Црној Гори и завршио је Цетињску богословију, потомак је једне свештеничке породице тог краја.

8 Павловић, 1990, 116.

рена је Николи Матићу из Богатића за износ од 8.589,90 динара. Нова школа имала је само једну учионицу, ходник и две просторије које је користио учитељ.⁹

Један од првих учитељ у школи био је Живојин Токовић по записнику школског надзорника, који је забележио да је 1902. године годишња плата учитеља 1.550 динара. У 1906. години плата учитеља почетника је била 800 динара. О промени у висини плате говори документ Начелству округа Ваљево, по одлуци господина министра просвете и црквених послова, од 14. октобра 1911. године, по коме се одређује Милију Петровићу, учитељу основне школе у Драчићу, периодска повишица плате, која износи годишње 400 динара.¹⁰ Учитељ у школској години 1902/1903. био је Велимировић Никола.¹¹

Из списка школа, од 27. новембра 1917. године, у Драчићу 168 деце (92 дечака и 76 девојчица) чекају да похађају наставу. По окончању Првог светског рата, школа у Драчићу је отпочела са радом 1919. године. Радила је само од 1. марта до 6. априла, пошто је наставник отишао на завршетак школовања.¹² Школски надзорник Јов. Јовановић извештава, 1920. године, да у Драчићу наставу похађа 101 ученик и то 96 дечака и 5 девојчица.

Школска зграда

Нова школска зграда је подигнута 1903. године, али су је окупатори запалили 30. октобра 1941. године.¹³ Школска зграда је спаљена и порушена, сав намештај и учила су уништени као и архива школе.¹⁴ Почетком 1942. године, за оправку школе у Драчићу Технички одељак Округа ваљевског је тражио 500.000 динара.¹⁵ По извештају среског просветног референта, школа је током Другог светског рата претрпела штету која је процењена на 1.294.500 динара.¹⁶

⁹ Стојановић, 2004, 70.

¹⁰ Исто, 63.

¹¹ Исто, 69.

¹² Група аутора, 1986, 22.

¹³ Међуопштински историјски архив Ваљево (у даљем тексту: МИАВ), Фонд: Окружни Народни Одбор Ваљево (1944-1947), Просветно одељење 1945, група V, кут. инв. број 5 и 6 (у даљем тексту: Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр.)

¹⁴ МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

¹⁵ Група аутора, 1986, 58.

¹⁶ МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

Том приликом уништене су и књиге Читаонице у Драчићу, настале 1922. године, једанаест година пре него што је почела да ради Народна књижница а и читаоница у Ваљевоу.¹⁷

Рад на обнови школске зграде почео је 1944. године. Према извештају из 1945. године њена обнова није потпуно завршена, нема свих врата као ни патоса. Школа је без намештаја, састоји се од 2 учионице, ходника и канцеларије. Зграда је зидана од доброг материјала, а њена димензија је била: дужина 24 м, ширина 12 м, а висине 4 м. Станови за учитеље су имали четири одељења под истим кровом са школом, а засебним улазом. Стан није био довршен у време извештаја. Школско двориште је захватало површину од 30 ари. Поред дворишта, школа је имала и воћњак од 80 ари. У воћњаку су засађене шљиве и јабуке. Воћњак се налазио поред школе. У њему је био и школски бунар. Осталу имовину школа није имала.¹⁸

По окончању Другог светског рата школа се зове Народна школа у Драчићу, а управитељ је био В. Милићевић. Педесетих година XX века нека одељења школе се налазе у школској згради, а нека у задружном дому.¹⁹ Ово говори о недостатку школског простора који је неопходан да би се настава редовно изводила у одговарајућим условима.

Према извештају прихода и расхода школе, од 6. марта 1963. године, набављена су следећа наставна средства: универзални дијапројектор, две табле са наслоном, један микроскоп без прибора, угломер, 5 саобраћајних знакова, 28 дијафилмова. Укупан износ за набавку је био 137.000 динара.

Због константног повећања броја ђака од школске 1965/66. године радило се у комбинованим одељењима у две смене. Мештани Драчића у акцији уређивања свог села сакупили су, 1964. године, средства у износу од 10 милиона динара за подизање нове школске зграде. Место је одређено и материјал за изградњу је припремљен 1965. године. Савет за просвету и културу општине Ваљево указивао је на нужност изградње нове школске зграде у Драчићу.²⁰ Године 1965, радило се на изради једне зграде са две учионице.²¹

Водовод у основној школи је уведен 1974. године.

17 Трипковић, 1977, 38.

18 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

19 "Напред", бр. 300, 12. март 1954, 5.

20 Исто, бр. 924, 7. октобар 1966, 5.

21 Основна школа „Драгољуб Илић“ – Драчић, Архивска грађа школе Годишњи извештај о раду 1965/66 (у даљем тексту: Архивска грађа ОШ).

Према Извештају рада школе из 1985. године укупна површина матичне школе је 682 м². У матичној школи у Драчићу школске 1993/94. године настава се изводила у три зграде. Прва зграда је грађена 1922. године за потребе четвороразредне школе. Друга два објекта нису грађена за потребе школе већ су претворене у ученички простор. Једна зграда је била намењена за становање, а друга је била део општинске зграде. Грађене су од тврдог материјала, али је величина једва задовољава потребе школе у односу на Норматив школског простора.

Школа је оштећена у земљотресу 1998. године, а настава се одвијала у задружном дому. У пролеће, 1999. године, почиње изградња постојеће школе. Пројекат нове школе су урадили архитекти: Данка Марковић, Љиљана Стокић и Снежана Костић, а извођач радова је било грађевинско предузеће „Станком“ из Београда. Свечано је отворена, 17. септембра 2000. године, и опремљена је по најсавременијим стандардима. Њена површина је 2.886 м². Зграда има приземље, два спрата и поткровље, где је смештено осам учионица, шест кабинета, библиотека, физкултурна сала, пет канцеларија, наставничка канцеларија, трпезарија и две чајне кухиње. У холу школе налази се етно музеј.

*

Драчић је административни, привредни и културни центар подмаљенских села: Белић, Бранговић, Ковачица, Равања, Зарубе и Пријездић. Основна школа „Драгољуб Илић“ у Драчићу поред матичне школе у Драчићу има издвојена одељења у селима: Бачевци, Пријездић, Жабари и Букови. По оснивању је била четвороразредна све до 1952. године када по одлуци Среског народног одбора у Ваљеву бр. 11628/52 од 2. септембра постаје осмогодишња школа у Драчићу. Ова школа ће прихватити 82 свршена ученика IV разреда из Бранговића, Пријездића и Бачеваца.²² Подручне школе су остале самосталне до 1962. године, када су потпуно прикључене матичној школи у Драчићу.

По иницијативи Среског народног одбора Ваљево школа носи назив „Драгољуб Илић“ од 1960. године, борцу ваљевског партизанског одреда и учитељу ове школе.

Драгољуб Илић је рођен 14. марта 1919. године у Ваљеву. У родном месту је завршио основну школу и четири разреда гимназије. Учитељску школу започео је у Ужицу, а наставио у Алексинцу и Београду. Из школе у Ужицу био је избачен када је прочитао своју „Некрштену песму“ на седници ђачке дружине. Песма је садржала незгодне политичке и моралне елементе. Започети трећи разред Учитељске школе је завр-

²² МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

Драгољуб Илић

шио у Алексинцу. Због својих политичких идеја следећи разред није могао завршити ни у Ужицу ни у Алексинцу. Због тешких материјалних прилика паузирао је целу годину, али те године чита и сарађује са ваљевским Абрашевићем. Септембра 1937. године, уписује четврти разред Учитељске школе у Београду, где и завршава школовање. Своје песме је објављивао у „Новом средњошколцу“ и „Зори“. После завршетка школовања 1939. године постављен је за учитеља у Бачкој где га је рат затекао. У школи у Драчићу је кратко радио, од 15. јула до октобра 1941. године. Пред полазак у партизане средио је збирку песама и зазидао. Његово ратовање је кратко трајало. На превару је заробљен и убијен 1941. године.

Рад школе после Другог светског рата

Ученици

У школској 1944/1945. години у Драчићу у 3 одељења, од 184 уписаних ђака, наставу је редовно похађало 176 ученика (од 132 дечака редовно наставу посећује 126, а од 52 девојчице редовно у школу иде 50 девојчица)²³. Ово је висок ниво похађања наставе коју су изводила 3 учитеља. Већ 1948. године наставом је обухваћено 97% школских обвезника у четвороразредној основној школи.

На почетку школске 1955/56. године у Ваљевском срезу школу не похађа 436 ученика. Од тог укупног броја, наставу у Драчићу не похађа 17 ученика.²⁴ Најчешћи разлози изостајања, 17,89% ученика, су то што они помажу родитељима у сезонским пословима, па је у зимском периоду похађање наставе редовније.

Да се на овом подручју радило на просвећивању становништва види се и из тога што су чланови Културно-просветног одбора у срезу били са овог подручја Сретен Кићановић из Бачевца и Јован Гођевац из Заруба.²⁵

Услед великог процента неписмености становништва учитељи су у свом ваншколском раду радили на просвећивању. Током зиме 1946/1947. године у селу раде два аналфабетска течаја која похађају

²³ Исто.

²⁴ "Напред", бр. 383, 4. новембар 1955, 4.

²⁵ МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

скоро све неписмене омладинке и жене до 45. године старости.²⁶ Народна књижница је основана и броји 60 књига.

Висок проценат неписмених је био 1948. године, и износио је 24,95%. Од укупног броја становника – 1.607 (751 мушкараца и 856 жена), неписмених је било 401 (89 мушкараца и 312 жена).²⁷ Ово указује на то да се школовању женске деце не посвећује већа пажња. Оснивају се *Школе за основно образовање одраслих* које су дале видне резултате.

Процент неписмених 1982. године од укупног броја становништва преко десет година старости у Драчићу био је 7,5%.²⁸

Радило се на успостављању добрих односа са родитељима, што се може видети у броју присутних родитељским састанцима. Управа школе је била иницијатор да се 1956. године позове филмска екипа Хигијенског завода из Ваљева. Уз присуство скоро 100 родитеља приказана су два филма: „Школа је постала њихова брига“ и „Здравствено просвећивање сеоске женске омладине“. Сlike на платну су се ређале уз коментаре родитеља. Није било довољно места да учионица прими све присутне, па је филм по други пут пуштен у пуној учионици. Филмове је гледало око 350 присутних међу којима су биле и жене и девојке које су похађале здравствени курс.²⁹ Оваква форма одржавања родитељских састанака показала се као веома корисна, па се тежило њиховом редовном одржавању.

Школске 1952/1953. године од 42 уписана ђака за време школске године исписано је 10 ђака. Да се овај процес наставља види се и у школској 1957/1958. години када наставу не похађа 4 ученика, а следеће школске године 5 ученика је напустило пети разред. Разлози су или ти што су се одселили, или су прерасли.

У Србији је 1958. године организовано пошумљавање кроз такмичење основних школа. Јавном акцијом пошумљавања у Драчићу је засађено 2 хектара црног бора.³⁰

У школској 1965/1966. години у школи се скупљао допринос за Скопље који је порушен у великом земљотресу. Тако је исказана хуманост.

Школске 1984/1985. године био је организован превоз за све ученике који су удаљени више од 4 километара од школе и користили су га ученици из следећих насељених места: Букова, Бачеваца, Мратишића и Пријездића. Нису користили превоз ученици из Жабара и Бранговића јер није било аутобуских линија. Трошкове превоза у целокупном

26 "Напред", бр. 111, 8. фебруар 1947, 5.

27 Група аутора, 1986, 226.

28 Исто, 232.

29 "Напред", бр. 393, 27. јануар 1956, 4.

30 Исто, бр. 504, 16. мај 1958, стр. 5.

Школа у Драчићу данас

износу сносила је школа уз додатак СИЗ-а основног образовања и васпитања општине Ваљево.³¹

Ђачка кухиња

Ђачка кухиња је основана 1940. године и у њој се, 1942. године, хранило 10 ђака. Кухиња у појединим периодима није радила, када су родитељи изјашњавали да не желе да се њихова деца хране на тај начин. Како је у школи радила само млечна кухиња мештани су, 1965. године, сакупили самодопринос и за подизање ђачке кухиње.³² Школске 1968/1969. године ђачка кухиња ради захваљујући помоћи родитеља. Ученици матичне школе су током школске 1984/1985. године имали топао оброк по цени од 600 динара у првом, и 800 динара у другом полугодишту. Од укупног броја ученика, њих 214, прима пун оброк, тј. 85%. Регрес у исхрани користило је 76 ученика, а обезбеђивао га је СИЗ. Ђачка кухиња је радила и школске 1993/1994. године. Данас ђачка кухиња не ради.

Ваннаставне активности

Аматерско позоришно друштво у Драчићу је основано 1922. године и оно је у режији учитеља припремало и давало позоришне представе „Ђидо“, „Јазавац пред судом“ и „Хасанагиница“.

³¹ Архивска грађа ОШ, Годишњи извештај о раду ОШ школске 1984/1985, стр. 2.

³² "Напред", бр. 889, 4. фебруар 1966, 4.

Екскурзије и излети

Посебан вид ваннаставног рада су излети и екскурзије. Тако су деца школе у Драчићу посетила извор реке Градац школске 1922/1923. године.³³

Школске 1961/1962. године око 60 ученика је било на екскурзији до Београда. У школској 1981/82. години изведена је дводневна екскурзија за ученике виших разреда на релацији: Драчић – Београд – Смедерево – Пожаревац – Зајечар – Бор – Ђердап и назад. Средства су обезбеђена од друштвено-корисног рада. Школске 1988/1989. године ученици V и VI разреда били су на дводневној екскурзији на релацији: Драчић – Ковиљача – Зворник – Сарајево, а ученици VII и VIII разреда били су на тродневној екскурзији на релацији: Драчић – Ваљево – Вишеград – Тјентиште – Требиње – Дубровник – Будва. Ученици, њих 35, били су на летовању 1994. године у одмаралишту Основне школе „Жикица Јовановић Шпанац“ у Задру.

У оквиру школе, током прошлог века, постојала је и ученичка задруга у коју су били учлањени сви ученици. Основна делатност задруге била је: производња поврћа за кухињу, прикупљање секундарних сировина, сарадња са месним заједницом у разним акцијама.

Током прошлог века најзаступљенија дечија штампа су били следећи листови: „Дечије новине“, „Кекец“, „Мали кекец“, „Техничке новине“.

Ученици нижих разреда су 1991. године посетили музеј у Ваљево и одгледали биоскопску представу „Пепељуга“. Честе су биле и посете установама у самом Драчићу (ПТТ, Дом здравља, Земљорадничка задруга). И данас ученици ове школе организовано посећују музеј, биоскопске представе, учествују на разним манифестацијама на којима представљају школу.

Награде

У архивској грађи школе нема података о постигнутим успесима и добијеним наградама од послератног периода до осамдесетих година прошлог века.

Неке од освојених награда су:

- 1985. године – освојено прво место млађих пионира на кросу.
- 2005. године – Милена Голубовић, ученица V разреда на литерарном конкурсима поводом двадесет година постојања индустрије кекса „Бамби“, за песму *Бамби слаткиши* освојила је прву награду – рачунар, а школа донацију од 20.000 евра. Новац је употребљен за уређење шко-

³³ Група аутора, 1986, 33.

ле – опремљена је фискултурна сала, кабинет музичког васпитања добио је електрични клавир, а део новца добила је и Милена којим ће располагати када напуни 18 година.

– Априла 2008. године – Милена Голубовић је освојила друго место на тему „Хлеб живота“ на „Васкршњем наградном конкурс“ поводом Четврте републичке смотре, 2008. године, екипа школе на Васкршњем квизу знања освојила је прво место и наградно путовање на Острог.

– 2009. године – на Фестивалу луткарства основних школа ученици другог и трећег разреда извели су луткарску представу „Лакоми мечићи“, а учитељица Луција Тасић је добила награду за најбољи луткарски сценарио.

Издвојено одељење у Бачевцима

Село Бачевци се налази јужно од Ваљева, на удаљености од 11 до 22 км на регионалном ужичком путу. Бачевци су село разбијеног старовлашког типа. Засеоци села, издељени по фамилијама, смештени су по доловима, увалама и вртачама како би се заштитили од јаких пролећних и хладних зимских ветрова. На целој Бачевачкој висоравни нема нигде стабилних извора, има нешто малих извора који често пресушују и налазе се у долини испод Виса.

Када је 1912. године у селу основана школска општина, следећи корак је био изградња школске зграде. Услед ратних збивања остало се само на идеји. У послератним годинама заживела је идеја да се отвори школа у некој приватној кући. Али у брдско-планинском селу није било куће са пијаћом водом што је био услов за отварање школе. Становништво села почело је са копањем у једној вртачи близу окружног пута кроз село, у Горњим Табаковићима. Пронађена је вода, а бунар је назван Живковац. За изградњу школе предвиђена је сума од 176.000 динара, а из буџета Школске општине драчићке у току 1922. године издвојено је само 20.000 динара. Помоћ од Министарства просвете износила је свега 10.000 динара, па је становништво општине морало да буде оптерећено и ванредним прирезом.³⁴ Пролећа 1922. године, по иницијативи Вукадина Табаковића, отпочела је изградња школске зграде. Њена градња је окончана 1927. године када је предата на употребу.³⁵ Школа је имала једну учионицу, ходник и двособан стан за учитеља. Број ђака при оснивању је мали, само седам првака, док су остали похађали школу у Драчићу. У ову школу су ишла деца из Бачеваца и из Стојановића, засеока Ковачица. Школа је добила преко пола хектара

³⁴ Група аутора, 1986, 19.

³⁵ Стојановић, 2004, 105.

пољопривредног земљишта намењеног за огледне засаде пољопривредних култура.

Како се 30-тих година прошлог века повећавао број ђака, а простора није било приступило се доградњи школе. Почетком 1932. године са јужне стране постојеће школе дограђена је једна учионица и помоћна просторија. Тада је школа имала симетрични изглед са 115 м² корисне површине. Прва учитељица је била Георгина Пауновић, а ученика је било довољно за два одељења (по 22 ђака).

Обнављање школе на почетку Другог светског рата текло је споро. Школи у Бачевцима било је неопходно 20.000 динара за довођење у ред школске зграде према извештају Начелства Ваљевског среза који је упућен Испостави Дринске Бановине од 27. јула 1941. године.³⁶

Ратне, 1941. године, у школској згради су биле смештене партизанске радионице и друге потребе за логистичку подршку оружаних снага. Учитељица Ратомирка – Рада Обућина је била једна од „везе“ Ваљевског НОП одреда. Она је септембра 1941. године дала везу Ј. Б. Титу и његовој пратњи са партизанима који су га затим одвели у Робаје, где је био штаб Колубарског батаљона.³⁷ Услед тих збивања учитељица Ратомирка – Рата Обућина иселила се у Београд као неподобна, због помагања партизанима.

После Другог светског рата школа добија осветљење и воду, али је снабдевање нередовно.

Школи у Бачевцима недостаје један наставник према извештају Окружног начелства Ваљевског округа који је упућен Министарству просвете (одељење за народне школе), од 12. марта 1942. године.³⁸ По извештају среског просветног референта школске године 1944/1945. у Бачевцима школа има 2 одељења од 89 ђака и то 79 дечака и 10 девојчица. Наставу редовно похађа 62 ђака и то 56 дечака и 6 девојчица. Наставу изводе 2 учитеља у комбинованим одељењима.³⁹ Према извештају просветног референта школа је у време окупације претрпела штету у износу од 75.400 динара.⁴⁰

Због рата без образовања је остао велики број деце који су прерасли школски узраст. Учитељ је организовао аналфабетске течајеве за описмењавање који похађа преко 30 лица. Током 1948. године у Бачевцима је било 52% неписмених старијих од 10 година. Од укупног броја 947

36 Група аутора, 1986, 57.

37 Дејановић, 1981, 25.

38 Група аутора, 1986, 59.

39 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

40 Исто

мештана⁴¹ (461 мушких и 486 женских) неписмених је било 497 (138 мушких и 359 женских). Из наведеног се види да је велики проценат 73,87% жена је неписмено, а разлог је неразвијена свест за потребом школовања женске деце.

Према попису становништва из 1981. године у Бачевцима проценат неписмених је 27,5%.⁴²

Да се радило на просвећивању види се из предавања која су одржавана у школи. Тако је учитељица Вукосава Милићевић одржала предавања са темом „О нужности народног просвећивања и писмености“, 11. фебруара 1945. године. Приредбу за школску славу и предавања о Светом Сави са ученицима су припремили и приказали 27. јануара 1945. године учитељи: Вукосав Милићевић, Мирко Ракић и Коста Стојановић.⁴³

У Бачевцима 1946. године није организован ниједан аналфабетски течај, али не зна се из којих разлога. Текст у локалном листу „Напред“ окривљује учитеља наводећи *„учиџелъ очекује да му неко друџи орџанизује џечај, доведе и убеди неџисмене да џтреба да се оџисмене, и да џтако не може доџи до усџеха“*.⁴⁴ У Бачевцима је по евиденцији, почетком 1949. године, било 220 неписмених, али није отпочео ниједан аналфабетски течај. Ово је локална штампа прокоментарисала *„Учиџелъ Бора Крсџић није се осеџио џобуџеним да се џовеже са месним одбором и фронтџовском орџанизациџом, да се одрже сасџанци на којима ће се џоделиџи конкретна задужења, наџи зџраде за одржавање џечајева и изабраџи руководиџи. Да је џо учиџено на време, не би се десило да до 1. фебруара 1949. џодине ниједно лице од 220 не џохаџа аналфабетџски џечај.“*⁴⁵ Да би се аналфабетски и просветни течајеви боље организовали извршена су конкретна задужења, па је сваки одборник позивао течајце свога реона и објашњавао им њихов значај. Од 220 неписмених на аналфабетски течај је уписано 122 полазника, док је план похаџања просветног течаја пребачен уписом 40 полазника. Сви течајци су се обавезали да ће уредно похаџати течај док не пређу предвиђено градиво.⁴⁶

Одлуком Савета за просвету НО Среза Ваљево, од 24. јуна 1952. године школа у Бачевцима је припојена школи у Драчићу.⁴⁷ Шездесетих

41 Група аутора, 1986, 226.

42 Исто, 232.

43 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

44 "Напред", бр. 101, 29. новембар 1946, 4.

45 Исто, бр. 196, 5. фебруар 1949, 4.

46 Исто, бр. 202, 19. март 1949, 4.

47 Стојановић, 2004, 166.

година прошлог века број ђака се повећао, па се у школи ради у три комбинована одељења (на основу прегледа дневника).

Одлуком Скупштине СНО Ваљево наставно особље ове школе од 1963. године примају месечну надокнаду у износу од 1.000 до 10.000 динара због отежаних услова у којима раде.⁴⁸ По извештају о раду основних школа из 1966/67. и 1967/68. о оштећењима на објектима, у школи у Бачевцима пропала је столарија, кровна конструкција и малтер споља и изнутра.⁴⁹

Јануара 2007. године,⁵⁰ реновирана је учионица и тада је урађена ПВЦ столарија, постављено је неонско осветљење и ламинат. У оквиру акције „Пробудимо Србију“ школа је добила поклоне: лектиру, телевизор, ДВД и ЦД плејер, комплете учила. Донатор ове школе био је и Тиосав Ниновић, бивши ученик, који је поклонио нове клупе, орман и таблу. Ово је сада добро опремљена школа са добрим условима за рад.

Данас је то неподељена школа са 8 ученика и једним професором разредне наставе.

Издвојено одељење у Жабарима

Основна школа у Жабарима одвојена је, 1935. године, од основне школе у Петници. Прве три године настава се изводила у приватној згради, а затим је село купило имање од једног сељака које је износило 1 хектар. На истом је 1938. године отпочело зидање школске зграде. Изградњу ове школе помогла је ондашња Банска управа, а већином је зидана од прилога грађана града Ваљева и самих мештана. Нова школска зграда је имала две учионице, ходник и стан за учитеља. Под кров је доведена 1940. године, а зидана је од тврдог материјала. Када је избио рат, 1941. године зграда је остала недовршена у каквом се стању налазила и 1945. године. Сав резервни материјал за доградњу уништен је од разних окупационих војски које су у виду казнених експедиција одседале у школској згради.⁵¹ Укупна штета услед ратних збивања процењена је на 28.300 динара.⁵²

После Другог светског рата школа је неколико пута реновирана. За обнову школе у Жабарима средства су добијена из државног фонда у износу од 900.000 динара и ОНО у Ваљево који је дао 100.000 динара.⁵³

48 Група аутора, 1986, 117.

49 Исто, 168.

50 Архивска грађа ОШ, Извештај о раду школе школске 2007/2008.

51 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

52 Исто

53 "Напред", бр. 80, 21. јул 1946, 4.

Према извештају Среског просветног референта, од 11. априла 1945. године, школа у Жабарима је четвороразредна са једним комбинованим одељењем. Наставу је изводио један наставник, било је уписано 95 ђака (53 дечака и 42 девојчице), а наставу је редовно похађало 76 ђака (45 дечака и 31 девојчица).⁵⁴ Одлуком Министарства просвете Србије због великог броја ђака у школској 1946/1947. у школи се отварају два одељења.⁵⁵

Наставница Бранка Тодоровић је, 27. јануара 1945. године, одржала предавање са темом „О Светом Сави“.⁵⁶ Поред редовне наставе учитељица је радила на просвећивању мештана кроз алфабетске или домаћичке течајеве. Током јесени, 1946. године, домаћички течај је похађало 19 омладинки.⁵⁷ Настава на течају извођена је сваког радног дана пре подне и после поподне. Поред практичне наставе из области домаћинства течајкама су одржавани и часови из општег образовања. Испит је одржан марта 1947. године, који се састојао из практичног дела – спремање јела и испита из наставних предмета и хигијене. Течајке су показале солидно знање, тако да су све положиле. Делегат СНО-а, школски инспектор поделио је течајкама награду у књигама, као дар Просветног одељења. Учитељи су поред алфабетских течајева радили и на здравственом образовању мештана. Водили су и курсеве „Здравствено просвећивање“, а полазници су, 19. априла 1953. године, полагали завршни испит.⁵⁸

По налогу управитеља школе из Драчића ђаци су распуштени због грипа у периоду од 13. до 17. марта 1964. године. У периоду од 19 до 24. децембра 1966. године велик је број одсутне деце због болести – заушке (прегледом дневника).

За ученике школе организована је једнодневна екскурзија до Београда (Авала – ЗОО – Сурчин) – 7. јуна 1967. године.⁵⁹

Ђачка кухиња је основана 1940. године, а током 1942. године само 7 ученика се у њој храни. Школа је обезбеђивала топли оброк за своје ученике школске 1984/85. године. Због малог броја ученика који су се хранили и превеликих цена намирница школска кухиња је престала са радом школске 1993/1994. године.

У земљотресу 1998. године школска зграда је толико оштећена да се морала градити нова. Привремено се настава одвијала у две простори-

54 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

55 "Напред", бр. 77, 13. јул 1946, 4.

56 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

57 "Напред", бр. 117, 22. март 1947, 5.

58 Исто, бр. 259, 24. април 1953, 5.

59 Архивска грађа ОШ, Дневници за школску 1966/67.

је дома Земљорадничке задруге Жабари. Септембра 1999. године отпочела је изградња нове школске зграде. Уз значајну помоћ државе и самодоприноса мештана зграда је завршена у марту 2000. године. Школа је отворена 11. марта 2000 године, то је модеран објекат корисне површине од 264 м², са свим инсталацијама, са две учионице, библиотеком, кухињом са трпезаријом, канцеларијом и двособним станом за учитеља у поткровљу.⁶⁰

Издвојено одељење у Бранговићу

Село Бранговић се налази на 7 км пута Ужице – Ваљево са десне стране. Село је разбијеног типа са разбацаним кућама на растојању од 20 до 200 м, и у непосредној долини реке Градац.

У XIX веку деца са овог подручја наставу су похађали у манастиру Ђелије, који им је био близу. Покушај да се у Бранговићу изгради школски објекат био је само жеља. Настава се, до 1935. године, одвијала у приватним кућама.⁶¹ И почетком Другог светског рата деци је организована настава по приватним кућама, 1941. године у кући Младена Јевтића у Белићу. Деца су 1942. године наставу похађала најпре у кући Остоје Аксентијевића, па у кући Веселина Миливојевића и кући Војислава Миловановића. Када је школа 1943. године, затворена деца су похађала наставу у једној згради код Нешине Бараке, да би тек у јесен, 1945. године, кренули у оправљену школску зграду у Драчићу. Због малог броја деце на овом подручју, ученици из Бранговића и Белића наставу похађају у Драчићу, путујући 4 км аутобусом.

Осмогодишњој школи у Драчићу, 50-тих година прошлог века, недостајала је једна учионица, а отварањем још једног одељења стање би се још више погоршало. Зато је одлучено да се у селу Бранговић подигне школа која ће примити децу из Бранговића и ближе околине. Радови на припремању материјала су се брзо изводили. Припремљено је 20.000 комада цигала, а у припреми је било још 35.000 комада. Дрва су довучена, а обезбеђен је и камен. Очекивало се да се зграда исте године стави под кров.⁶²

На VI седници НО среза Ваљево, 22. септембра 1952. године, одлучено је да се до септембра 1953. године доврши школска зграда у Бранговићу чија је градња у току.⁶³

60 Исто, Извештај о раду школе 2000.

61 Стојановић, 2004, 180.

62 "Напред", бр. 315, 25. јун 1954, 3.

63 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 5.

Уз велико залагање учитеља Драгомира Ракића оживео је просветни рад кроз формирање културно-просветног друштва „Младост“ у селу, које је са великим успехом изводило своје приредбе. Једна од успешнијих извођења је била у Горњој Грабовици и био је то њихов четврти наступ.⁶⁴

Током школске 1963/1964. и 1964/1965. учени су чести изостанци ученика због бербе купина или кукуруза, све су то неоправдани изостанци (преглед дневника). Због невремена, настава није извођена 13. јануара 1968. године.

Ђаци су често вођени на излете у природи и то до извора реке Градац. Учитељи су своје ђаке водили на једнодневне екскурзије и то до Аранђеловца и Крагујевца (1973), Златибора (1975), Београда (1976), Малог Зворника (1978).

Школа је имала своју кухињу, па је обезбеђивала топли оброк за своје ученике (1984/85).

Издвојено одељење у Пријездићу

Село Пријездић је од града удаљено од 9,7 до 13,6 км, идући регионалним путем Ваљево – Ужице, до средине Каменитовца. Пријездић је село разбијеног типа. Куће засека села груписане су по фамилијама и смештене су по долинама потока, како би се заштитили од јаке кошаве.

Школа у селу Пријездић отворена је 1937. године⁶⁵ у приватној кући Војислава Гођевића. Ученици су наставу овде похађали све до краја 1943/1944. године, а први учитељ је био Ракић. Школа је премештена у кућу Гаје Бошњакковића, а по ослобођењу код Раденка Голубовића. Школска зграда је привремено узета за време Другог светског рата, према извештају управитеља школе који је упућен Среском народноослободилачком одбору – Културно-просветном одсеку Ваљево.⁶⁶ Одлуком Министарства просвете Србије за школску 1947/1948. годину, требала је бити отворена нова школа.⁶⁷

На VI седници НО среза Ваљево, 22. септембра 1952. године, одлучено је да се до почетка наредне школске године заврши изградња школске зграде у Пријездићу која је била у току.⁶⁸ Тек 1953. године село је изградило школску зграду корисне површине 181 м², са две стране и лепе учионице, неусловним двособним станом за учитеља. У

64 "Напред", бр. 404, 13. април 1953, 4.

65 Стојановић, 2004, 181.

66 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

67 "Напред", бр. 77, 13. јул 1946, 4.

68 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 5.

оквиру школске зграде налазе се и књижница и читаоница у којој ће се одржавати приредбе и разни скупови. Пригодна свечаност поводом отварања школе одржала се, средином децембра 1953. године,⁶⁹ уз присуство мештана и гостију из Ваљева. Саму изградњу школске зграде мештанима села је помогао СНО Ваљево који су, уз пригодан поклон у књигама за библиотеку и читаоницу, присуствовали свечаности. Ову школу данас похађају деца из Пријездића и из села Мратишић.

По завршетку Другог светског рата, радило се на описмењавању становништва. Један од видова борбе је и повећање фонда књига у народним књижницама. Тако је Народна књижница у Пријездићу од Просветног одсека СНО примила књиге које је она добила као поклон (164 комада) од грађана V реона Београда.⁷⁰ До сарадње учитеља и представника власти дошло је 1946. године, са задатком описмењавања мештана овог краја. Од 102 неписмених до 50 година старости, уписано је у два течаја 94 полазника. Ту је било омладинки и жена које су имале и до 52 године. Први течај је почео у новембру, а други у децембру 1946. године. На првом течају најбоља је била омладинка Олга Дамњановић, а на другом одборник Трифун Нешковић.⁷¹ Течајеве је водила учитељица. Колико је учитељица радила на описмењавању мештана, види се у спровођењу „Недеље народног просвећивања“. Успех на окупљању неписмених се, почетком 1947. године, знатно повећао што се види кроз рад аналфabetског течаја који је похађало 94 полазника.⁷² Ово је био допринос мештана Пријездића да Ваљевски срез премаши план окупљања неписмених на течају преко 50%. Марта 1947. године, почело је са одржавањем првих испита аналфabetских течајева у Ваљевском срезу, а један од успешно завршених је и у Пријездићу.⁷³

Током школске 1965/1966. године, због болести су два ученика ослобођена праћења наставе. Због постојања кухиње, школа је током прошлог века обезбеђивала топли оброк за своје ученике.

Издвојено одељење у Буковима

Школа у селу Букови отворена је после Другог светског рата, јер су ученици који су до тада похађали школу у Бачевцима путовали и по 8 км. Школу у Буковима похађала су деца из Букова (Подбукова) и из планинског дела Бачеваца. Зграда у којој се изводила настава је нена-

69 "Напред", бр. 291, 18. децембар 1953, 1.

70 Исто, бр. 88, 28. септембар 1946, 5.

71 Исто, бр. 107, 13. јануар 1947, 5.

72 Исто, бр. 110, 1. фебруар 1947, 15.

73 Исто, бр. 117, 22. март 1947, стр. 5.

менска и адаптирана је од некадашње путарске чуваре, подигнуте још 1910. године приликом градње пута Ваљево – Ужице.

По одлуци Скупштине СНО Ваљево, 1963. године, једна од школа са отежаним условима рада учитеља је и школа у Буковима, па наставник добија посебну месечну новчану надокнаду која износи од 1.000 до 10.000 динара.⁷⁴

Ученици су одлазили на излете по околини, а најчешћи правци су били: Обетска Бара (1968), Златибор (1969), Бела Црква и Бања Ковиљача (1966), али 1974. године екскурзија није реализована због немогућности уклапања ученика у превоз других основних школа.

Од школске 1976/1977. године школа нема кухињу, јер не може да обезбеди топли оброк за своје ђаке.

Од 1981. године почиње са радом Мала школа у којој се припремају будући прваци за школу. Продужена настава се организује за оне који нису савладали градиво.

Школа у Белићу

Село Белић се налази јужно од Ваљева, идући ужичким путем. Атарска граница села излази на реку Градац, северно од Дегурско-Белићке пећине, прелази са друге стране реке и пење се према Лелићу. Белић је мало брдско село разбијеног типа са кућама груписаним на растојању од 20 до 100 м.

Школска зграда у Белићу током 30-тих година прошлог века била је у саставу школе у Драчићу. Према извештају управитеља школе у Драчићу, од 10. фебруара 1945. године, упућено Среском народноослободилачком одбору, Културно-просветном одсеку Ваљево,⁷⁵ школска зграда у Белићу била је током Другог светског рата јако оштећена, па затим од мештана оправљена. Сав намештај и учила су упропашћена, а школска архива је уништена. Укупна штета је по среском просветном референту процењена на 9.750 динара.⁷⁶

Школа у Ковачицама

Село Ковачица се налази јужно од Ваљева и удаљено је од града, од 7 до 11,2 км, идући узбрдо ужичким путем, а на северним падинама маљенског побрђа, па село припада Маљенској подгорини. Село је сме-

74 Група аутора, 1986, 117.

75 МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 6.

76 Исто

штено с десне стране велике клисуре кроз коју повремено протиче река Суваја и наставља се од градачких врела у стални ток реке Градац.

Село није имало своју школу, па су деца из засеока Стојановића ишли у прва четири разреда у Основну школу у Бачевцима, где им је најближе, а остала деца из Ковачица ишла су у Основну школу Драчић.⁷⁷

По извештају управитеља школе у Драчићу, из 1945. године, школска зграда у Ковачици током Другог светског рата привремено је одузета.

Просветно особље

По окончању Другог светског рата, у свим школама је видан недостатак стручног наставног особља. Ово је карактеристично и за школу у Драчићу, што се може видети из извештаја Окружног начелства Ваљевског округа од 12. марта 1942. године Министарству просвете (Одељењу за народне школе). По том извештају овој школи недостаје један наставник.⁷⁸

Шездесетих година прошлог века радило се на марксистичком образовању наставника кроз индивидуално образовање и праћењем одређене штампе и литературе. Наставници су упућивани на стручне семинаре на нивоу општине и републике.⁷⁹

Услед недостатка стручног наставног кадра 50-тих и 60-тих година прошлог века, наставу у вишим разредима су изводили учитељи. До побољшања квалификационе структуре наставног кадра дошло је у другој половини XX века.

Наставно особље школе у Драчићу 1973. године су имали најнижи лични доходак који је био 1.309 динара, па је и стопа раста најужспоренија у овој школи од 1,9%.

Школске 1977/1978. године наставу у нижим разредима су изводила 5 учитеља са ССС и 6 учитеља са ВШС, да би овај однос у школској 1984/85. години био 7 учитеља са ВШС и 3 учитеља са ССС. Школске 1993/94. године у школи су радили наставници са вишом стручном спремом. Од 9 наставника разредне наставе један је учитељ и 8 наставника разредне наставе.⁸⁰ Почетком XXI века у матичној школи и издвојеним одељењима наставу изводе наставници разредне наставе. У вишим разредима наставу изводи стручно наставно особље.

⁷⁷ Стојановић, 2004, 28.

⁷⁸ Група аутора, 1986, 59.

⁷⁹ Исто, 9.

⁸⁰ Архивска грађа ОШ, Извештај о раду школе 1993/94, стр. 5

Више од половине наставника путује на посао, тако да им је 80-их и 90-их година прошлог века превоз представљао велике потешкоће.

Данас је школа кадровски и стручно квалитетно организована и опремљена.

Спискови наставног особља

Учитељи ОШ „Драгољуб Илић“ у Драчићу

Токовић Живојин, 1902-1904.

Велимировић Никола, 1902-1903.

Петровић Милија, 1911.

Ковачевић Персида, 1955-1962.

Ракић Драгомир, 1960-1970.

Обреновић Радисав, 1963.

Симић Петар, 1964.

Станковић – Јовановић Вера, 1963-1978.

Младеновић Јанко, 1963-1964.

Николић – Гођевац Марија, 1964-1976.

Јовановић Негосава, 1970-1971.

Вуковић Цветин, 1971-1972.

Ивковић Радиша, 1975-1994.

Миловановић Славка, 1978-1983.

Петровић – Гримини Снежана, 1979-1985.

Срећковић Драгица, 1983-1987.

Марковић Јасмина, 1988-1989, комбиновано одељење II и IV разред

Срећковић – Котарац Видосава (Владисава), 1985-1994, комбиновано одељење

Миловановић Милена, 1987-1998.

Николић Слободанка, 1987-1987.

Тасић Луција, 1991-

Милисављевић Виолета, 1988-1993.

Нешковић Каролина, 1991-

Сировљевић Весна, 1998-

Јевтић Жаклина, 1994-1995.

Лукић – Станојевић Ана, 1995-

Јанић Светлана, 2008-2010.

Учитељи у издвојеном одељењу у Бачевцима

Пауновић Георгина

Савић Мара

Матић Љубивоје
Двојковић Иван
Двојковић Даница
Војисављевић Тихомир
Војисављевић Славка
Ракочевећ Крста, 1941.
Обућина Ратомирка – Рата, 1941.
Солдатовић А.
Мартиновић Милован
Мартиновић Нада
Илић Радивоје
Крстић Борислав, 1946
Лазећ Љубица
Лабовић Ђорђе, 1963 – 1. X 1972.
Лабовић Данило, 1963-30. III 1971; 5. II 1973-1986.
Лабовић Надежда, 1963-1978.
Вуковић Цветин, 1965-1968, 30. III 1971 – 30. VI 1971
Радојичић Славка, 1973-1979.
Петровић – Гримани Снежана, 1979-1985.
Стојаковић Бисерка, 1981-1981.
Срећковић Драгица, 1983-1987.
Ђурашиновић Сања, 1983-1987.
Недић Татјана, 1995.
Петровић Александра, 1996-

Учитељи у издвојеном одељењу у Жабарима

Савић Стојан, 1962.
Савић Олга, 1962.
Павловић Живко, 1963-1967.
Павловић Јелица, 1963-1970.
Јаковљевић Стаменка, 1967-1968.
Смиљанић Милан, 1968-1970, 1972-1980.
Рангелов Митко, 1970-1972.
Јовановић Јованка, 1970-1972.
Мијатовић Милка, 1969-1977.
Радојичић Славко, 1973-1974.
Јевтић Драгослав, 1979-1980.
Богдановић Милош, 1980-1992.
Богдановић Милеса, 1962-1990.
Лукић Светлана, 1985-1986.

Видић Жељка, 1989-1990.
Страхињић Милена, 1990-1996-2000.
Расулић Данка, 1992-1996-2001.
Јевтић Жаклина, 1. IX 1993 -24. XII 1993.
Вуковић Цветин, 2001-

Учитељи у издвојеном одељењу у Бранговићу

Ракић Драгомир, 1960-1974.
Радовановић Аца ?
Богдановић Милош, 1962-1992.
Јевтић Драгослав, 1963-1983.
Јевтић Живодарка, 1963-1980.
Симић Петар, 1963-1964.
Петровић – Гримани Снежана, 1979-1985.
Јовановић – Матић Мирјана, 1985-1991.
Карагашевић Драгица, 1985-1986.
Радојичић Зорица, 1990.
Нешковић Каролина, 1991-
Лукић – Станојевић Ана, 1995-

Учитељи у издвојеном одељењу у Пријездићу

Богдановић Милош, 1963-1992.
Богдановић Милеса, 1963-1977.
Петровић – Гримани Снежана, 1979-1985.
Ристић Сретен, 1980-1985.
Срећковић – Котарац Видосава, 1985-1994.
Симовић Весна, 1987-1991.
Милосављевић Ана, 1987-1988.
Милосављевић Виолета, 1988.
Јовановић Милица, 1988.
Тасић Луција, 1991-1992.
Јевтић Жаклина, 1992-1993.
Сировљевић Весна, 1994– 1998.
Петровић – Вицковић Снежана, 1997-

Учитељи у издвојеном одељењу у Буковима

Сретен Смиљанић, 1962-1966.
Вуковић Цветин, 1965-1969, 1972-1975.
Лесковаковић Јанко, 1967.

Костадиновић Живадин, 1967-1968.
Мијатовић Милка, 1969-1977.
Јовановић Негосава, IX 1971 – IV 1972.
Ивковић Радиша, 9. II 1976-1994.
Плочиић Весна, 1994-1995.
Бојичиић Мирјана, 1996.
Петровић – Вицковић Снежана, 1997.
Лончар Ана, 2000-2003.
Страхињић Милена, 2000-

Предметни наставници

Јовановић Борислав, 1953-54, српски језик, лепо писање, математика
Радовановић Јулијана, 1952-1953, лепо певање
Радовановић Александар, 1952-1953, фискултура, геог., матем., српски јез.
Радовић Душан, 1954-1956, немачки језик, географија, биологија, хемија
Бељаковић Љубица, 1954-1955, 1961-1962, српски језик, лепо цртање, руски језик
Пашић Александар, 1952-1957, (национална) историја, фискултура
Бељаковић Лазар, 1954-1963, математика, ручни рад, физика, фискултура
Пашић Милева, 1954-1957, географија, цртање, домаћинство
Јеринић Оливера, 1954-1955, ручни рад
Попадић Милијана, 1953-1955, певање
Прокић Богдан, 1955-1959.
Прокић Надежда, 1955-1959.
Јевтић Милан, 1957-1962, биологија, ручни рад
Мијушковић Петар, 1957-1959, немачки језик.
Рангелов Добри, 1957-1958.
Обреновић Радисав, 1958-1959, историја, географија.
Николић Драгана, 1959-1960, српски језик.
Прокопић Јован, 1959-1961, немачки језик
Николић Душан, 1959-1960, географија, историја.
Ковачевић Перица, 1959-1962, музичко васпитање.
Марковић Милица, 1960-1961, српски језик.
Грбић Живодарка, 1960-1961, историја, географија, домаћинство.
Јовановић Радмила, 1961-1962, физика, математика
Жи(у)гић Миладин, 1961-1966, историја, географија

Жи(у)гић Радмила, 1961-19672, музичка и ликовна култура, домаћинство

Јевтић Драган, 1962, домаћинство

Ранковић Драгица, 1962-1966, српски и руски језик

Романовић Саво, 1962-1973, физика, математика

Петковић Милан, 1962-1982, хемија, биологија, ОТО

Петковић Гордана, 1963-1964, хемија, биологија

Младеновић Јанко, 1963-1965, ОТО

Јанковић Надежда, 1963-1966, руски језик

Ракић Драгомир, 1964-1965, физика

Танасковић Милена, 1965– 1968, ОТО, физика

Крупниковић Јелена, 1965-1970, историја, географија

Сурла Тамара, 1970-1973, историја, географија

Лабовић Данило, 1970-1973, физичко(учитељ)

Вуковић Цветин, 1969-1970, физичко васпитање(учитељ)

Милићевић – Јоцић Мирјана, 1966-1973-1981, српски језик

Кисељчић Вукосава, 1966-1969, руски језик

Патјаревић Милован, 1969-1973, руски језик

Алексић-Патијаревић Олга, 1968-1993, физика, ОТО

Милошевић Милојка, 1969-1970, руски језик

Сурка Тамара, 1970-1974, историја, географија

Богдановић Мирослав, 1972-1972, физичко васпитање

Цекић Зоран, 1973-1973, физичко васпитање

Јовановић Милош, 1974-1984, физичко васпитање

Тешић Милева, 1974-1979, историја, географија

Марковић Милован, 1974-1979, српски језик

Николић Милован, 1974-1982, математика

Рабреновић Милосава, 1975-1976, физичко васпитање

Вуловић – Тетовац Нада, 1976-1988, биологија

Бојовић Радиша, 1977-1978, ликовна култура

Маринковић Обрад, 1978-1978, хемија, домаћинство

Росић Радмила, 1978-1979, ликовна култура, музичко васпитање

Седларевић Радослав, 1978-1979, географија

Филиповић Милијана, 1978-20 , руски јез, библиотека

Настић Рада, 1979, хемија, домаћинство

Илић Љубомир, 1979-1979, хемија, домаћинство

Максимовић Даница, 1979-1980, ликовна култура, музичко васпитање

Лујић – Рисанкић Бранка, 1979-1983, историја, географија

Ракић Милијана, 1979-2008, српски језик и књижевност

Парезановић Драгица, 1981-1982, српски језик

Петровић љубица, 1982-1982, хемија, домаћинство
 Томић Зорица, 1993-1994, хемија, домаћинство
 Патјаревић Милован, 1988-1993, руски језик
 Тојагић Динка, 1988-1993, ликовна култура
 Гентић Драгана, 1988-1993, музичка култура
 Милутиновић Секула, 1987-2008, историја
 Милићевић – Јовановић Гордана, 1983-1993, географија
 Ситарница Радмила, 1984-1987, историја
 Раонић – Томић Зорица, 1985-, хемија, домаћинство
 Великић Весна, 1987-1988, музичко васпитање
 Миливојевић Милица, 1988-1993-1995, математика
 Тепавац Нада, 1988-, биологија
 Рајовић Бранка, 1988-1990, хемија
 Новаковић Зоран, 1988-2001, физичко васпитање
 Ђуровић Радмила, 1988-1993, одбрана и заштита
 Матић – Рајо(е)вић Бранка, 1973-1993, хемија, домаћ. – курсна на-
 става (6. раз.)
 Стојковић Зора, 1989-1990, географија
 Јовановић Верица, 1991-1992, биологија, хемија
 Видаковић Снежана, 1993-1994, географија
 Рус Наташа, 1996-2001, ликовна култура
 Ковач Милица, 1996-2001, информатика, физика
 Којичић Јасмина, 1996-1998, географија
 Стефановић – Тешић Марина, 1996-2003, музичка култура
 Димитрић Мирјана, 1997, географија
 Крсмановић Гордана, 1998-2001, географија
 Симијановић – Тасић Славица, 2000–, ОТО
 Антонијевић Тања, 2001-, географија
 Петровић Марија, 2001-, музичка култура
 Вићентијевић Зоран, 2001–, машинац, информатика, математика
 Матић Александар, 2003, музичка култура

Управитељи - директори школе

Милићевић В., 1945.
 Ракић Драгомир, 1963-1974.
 Јевтић Драгослав, 1974 (фебруар-јун, ВД)
 Ивковић Радиша, ?-?, 1994.
 Вуковић Цветин, 1981, 1993-1994.
 Новаковић Зоран, 11. мај 2001 – фебруар 2004. године в.д, а дирек-
 тор од 2004-

Извори и литература

Извори:

- МИАВ, Просветно одељење, 1945, кут. инв. бр. 5 и 6 – Међуопштински историјски архив Ваљево (МИАВ), Фонд: Окружни народни одбор Ваљево (1944-1947), Просветно одељење 1945 (Извештаји о раду школа), група V, кутија инв. број 5 и 6.
- Основна школа „Драгољуб Илић” – Драчић, Архивска грађа школе: Годишњи извештаји о раду 1965/66, 1966/67, 1984/85, 1993/94, 2007/08 и дневници рада.

Литература:

- Група аутора, 1986, 9, 19, 22, 33, 57-59, 117, 168, 226, 232 – Група аутора, *Основне школе у Ваљевском крају 1918-1985*, Ваљево 1986,
- Павловић 1990, 116, 128-129, 155-156 – Павловић Љубомир: *О Ваљеву и Шайцу*, Ваљево, 1990.
- Стојановић 2004, 28, 70, 63, 69, 105, 166, 180, 181 – Стојановић П. Радоје: *Подмаљенска села бивше општинске Драчић (записи о времену, простору и људима)*, Ваљево, 2004.
- Трипковић, 1977, 38 – Трипковић Милан, „Сеоске читаонице између два рата” у: *Култура у прошлости ваљевског краја – избор текстова емитованих у емисијама Радио Ваљева*, Ваљево, 1977.
- Дејановић, 1981, 25 – Дејановић М, *Титов први сусрет са партизанима*, Београд, 1981.

Штампа:

- Недељник „Напред“, од 1946. до 1970. године

Summary

Under jurisdiction of the elementary school "Dragoljub Ilić" located in village of Dračić are, as belonging separate departments, schools in villages of Bukovi, Bačevci, Žabari and Prijezdić, which were independent schools till the middle of sixties of XX century. On the initiative of People's district committee in Valjevo, dating from year 1960, school is named after Dragoljub Ilić, partisan from Valjevo Partisan detachment and one of the teachers that worked in this school.

It started working as independent school in year 1896. Being that it was almost impossible to hold classes in the assigned building for school, Municipality board for schooling made decision to build a new school which was finished in year 1903. On October 30th, year 1941, the school building was burnt down by the occupation army, destroying furniture, teaching equipment as well as all archive material. The building was reconstructed in year 1944. Due to lack of space, the villagers gathered

funds for making a new school building in year 1964, which was finished and put to use the very next year. The school was damaged in the earthquake in 1998, and the school building was built again and officially opened on September 17th, year 2000. In the second half of XX century, some schools from nearby villages, which were working independently till that moment, were put under jurisdiction of the school in Dračić, as belonging departments.

The school in village of Bačevci was built in 1927, and it became a part of Dračić school on June 24th, year 1952.

Primary school in village of Žabari started working in year 1935. The classes were held in private building. The new school was built on the property which was purchased in year 1938. The building remained unfinished, due to War. It was reconstructed on several occasions, but after the earthquake in 1998, the new school was made, which was put to use in March, year 2000.

The classes in the belonging department in village Brangović were held in private homes of the villagers, and so by the end of Second World War. From year 1945, children from this village attended classes in the school in Dračić, 4 km away, and were driven there by bus. School building in Brangović was made during fifties of the previous century and it had capacity to accept children from Brangović and its surroundings.

Prijezdici school was opened in 1937. The classes were held in private houses, till year 1953, when new school was built.

School in the village of Bukovi was opened immediately after Second World War, because the children from this village attended their classes in the school in village of Bačevci, which was 8 km away.

The teachers worked hard on education of all locals through classes and courses organized in the school. In order to fight illiteracy, school staff organized courses in the premises of the school.

Today, elementary school "Dragoljub Ilić" from Dračić represents good and well equipped school.